

VB

ORDE VAN
VLAAMSE
BALIES

/OV

Nota

**Voorontwerp van wet tot wijziging
van de wet van 26 juni 1990
betreffende de bescherming van
de persoon van de geesteszieke**

vrijdag 3 maart 2023

VB

Inleiding

1. De Orde van Vlaamse Balies dankt het kabinet voor de vraag om advies omtrent het *voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke*. Zij wenst graag de volgende niet-exhaustieve opmerkingen te formuleren die zich concentreren rond drie pijlers, zijnde tekstuele opmerkingen (1.), opmerkingen omtrent de bijstand door een advocaat (2.) en opmerkingen omtrent bewindvoeringen (3.)

1 Tekstuele opmerkingen

2. De OVB heeft bij het doornemen van de tekst de volgende suggesties en opmerkingen weerhouden:

- Artikel 4, §2: “*het verlenen van een voorwaardelijke machtiging...*” – dit woord is ongelukkig gekozen en zal voor verwarring zorgen met de begrippen “machtiging” zoals bij de bewindvoeringen.
- In artikel 4, §3 het laatste lid schrappen, daar dit thans tweemaal is opgenomen.
- Het woord “zieke” in de Wet Persoon Geesteszieke (WPG) vervangen door het woord “patiënt”
- Artikel 5, §2: “*op straffe van niet-ontvankelijkheid van de vordering moet hieraan een omstandig geneeskundig verslag ... een attest van een arts-psychiater of geaccrediteerde arts*” – Vooreerst kan niet iedereen die een verzoek wil indienen een attest van een arts-psychiater bekomen. Daarnaast kan men zich de vraag stellen of artsen wel geëngageerd zullen zijn om zich te laten accrediteren en wat daarvoor van hen zal gevraagd worden eens er een KB zal komen. Bij een beperkt enthousiasme zal dit in de toekomst voor problemen zorgen. Daaruit vloeit de vraag voort of een dergelijke voorwaarde niet beter wordt weggelaten en of men niet, zoals bij de aanvraag van bewindvoeringen, naar een medisch attest moet streven dat aan bepaalde voorwaarden voldoet en dat door elke arts kan worden ingevuld ?
- Het woord “wettelijke vertegenwoordiger” in de artikelen 7, 8, 9, 11, 12, 15, 18 en 19 WPG vervangen door “advocaat” en daarnaast ook “bewindvoerder” toevoegen (cfr. nr. 5).
- Typo in artikel 7, §3 WPG - „verzoekchrift“

2 Bijstand door een advocaat

2.1 Reorganisatie BJB?

3. De OVB is voorstander van het feit dat de betrokken patiënt vanaf dag één het recht op toegang tot een advocaat heeft. Doordat evenwel de procedure voor een opname wordt verkort adviseert de werkgroep een reorganisatie van het BJB inzake de aanwijzing, permanentie en vergoedingen van advocaten (zie verslag werkgroep p14 en 28).

Aanwijzing en permanentie

Voor de permanentie wordt in het verslag van de werkgroep verwezen naar de wachtregeling in het kader van de Salduzwet. Door de Salduz Webapplicatie hebben verdachten bij een politieverhoor binnen twee uren bijstand van een advocaat. Door Salduz moet de advocaat onmiddellijk worden gecontacteerd zodat hij of zij van bij aanvang bijstand kan verlenen. Voor bijstand in het kader van de WPG geldt als moment van aanwijzing krachtens artikel 7, §1 WPG “bij ontvangst van het verzoekschrift.” Dit moment wordt niet veranderd in de wet. De vraag rijst dan ook waarom de aanwijzing en permanentie van advocaten dient te wijzigen. Dit is *de facto* ook niet nodig vermits elk

Bureau voor Juridische Bijstand een permanentiesysteem organiseert om patiënten bij te staan en de BJB applicatie binnenkort door derden, waaronder openbaar ministerie en de griffie, een aanvraag zal kunnen worden overgemaakt aan de Stafhouder / het Bureau voor Juridische Bijstand en daar meteen een automatische aanstelling op zal volgen met kennisgeving aan de aanvragende partij.

Vergoedingen

Inzake de vergoedingen, is wenselijk dat een uniforme regeling wordt toegepast, daar thans blijkt dat in de meeste arrondissementen de kosten en prestaties via een pro deo vergoeding worden gedekt, dit is voorzien in de nomenclatuur (KB) terwijl in andere arrondissementen een vergoeding door het Taxatiebureau van de FOD Justitie wordt toegekend. En dit zelfs zonder dat er stukken worden voorgelegd. De OVB is er geen voorstander van dat de kosten ten laste van de patiënt zouden worden gelegd.

2.2 Aanwezigheid OM?

4. Indien de vrijheidsberoving op vraag van het Parket gebeurt, rijst de vraag of de aanwezigheid van de parketmagistraat op de zitting aangewezen is. Om de bijstand aan de betrokken patiënt optimaal te kunnen verlenen is het volgens de OVB zeer wenselijk dat het OM steeds aanwezig is op de hoorzitting. Zodoende beschikken de betrokkenen over alle relevante informatie, wat niet in het minst voor de rechter zeer voornaam is bij het nemen van een besluit. De afschaffing van de verplichte aanwezigheid van het OM in familiezaken sinds de Potpourriwet I (art. 764 Ger. W.) wordt ook aldaar als een nadeel ervaren om diverse redenen (bv. als brug tussen familiezaken en protectionele zaken, etc.). Zo vormt de aanwezigheid van het OM een belangrijk gegeven wanneer de familierechter bv. moet oordelen over een verblijfsregeling, waarbij advocaten dan dadelijk kunnen repliceren op de aangehaalde feiten/gedragingen. Een gelijkaardige redenering kan worden verdedigd voor de beslissing tot opname van personen. Minstens moet een uitdrukkelijke motivering voorliggen wanneer het OM niet aanwezig zal zijn op de zitting.

2.3 Stem van de patiënt?

5. In bepaalde situaties, bv. bij beëindiging van de opname of overplaatsing, moeten een aantal personen worden verwittigd zijnde de betrokken patiënt, het OM en de directeur van de instelling die op zijn beurt andere personen inlicht, waaronder de familie en wettelijke vertegenwoordiger van de patiënt (art. 18, §1 WPG; art. 19, §3 WPG) . Om evenwel te benadrukken dat de focus van de hervorming van de WPG ligt op de zorg voor de betrokken patiënt en diens omgeving, ware het wenselijk de vrederechter bij wet te verplichten aan de betrokken patiënt te vragen of hij wenst dat bepaalde personen niet worden geïnformeerd of gehoord op de zitting. Thans ontbreekt die bepaling, niettegenstaande de werkgroep WPG wel in die zin geadviseerd had.

Opvallend en betreurenswaardig is tevens dat indien de patiënt het ouderlijk gezag heeft over de persoon van een kind, de directeur van de instelling niet de minderjarige zelf dient in te lichten over beslissingen genomen m.b.t. zijn of haar ouder. Gelet op het gewijzigd kindsbeeld in het licht van het IVRK (i.e. kind als rechtssubject en niet als object), zou het wenselijk zijn dit vanaf de leeftijd van 12 jaar wel te voorzien.

2.4 “Wettelijke vertegenwoordiger”?

6. In het licht van de voorgaande opmerking ware het eveneens wenselijk niet langer te spreken van “wettelijke vertegenwoordiger” in de artikelen 7, 8, 9, 11, 12, 15, 18 en 19 WPG, maar van “**advocaat**”. Dit om het onderscheid te maken met de bewindvoerder die tevens als vertegenwoordiger van de handelingsonbekwame persoon optreedt bij een vertegenwoordigingsopdracht. Ook is het gebruik van de term raadslieden in artikel 8, §2 in dat opzicht verwarrend. Consequent gebruik van termen is wenselijk. Daarnaast past het dan om ook het woord “**bewindvoerder**” in die artikelen te vermelden zodat de bewindvoerder ook op de hoogte wordt gebracht van bv. ontvangst van het verzoekschrift tot opname, een afschrift van het vonnis van de rechter, beslissingen omtrent de betrokken patiënt zoals ontslag van verblijf.

3 *Quid* met de bewindvoering?

7. Voortgaand op de vorige opmerking betreft de OVB het ten zeerste dat **de bewindvoerder over de goederen en de persoon** niet verplicht moet worden geïnformeerd over diverse beslissingen zoals bv. de beslissing om de patiënt te ontslaan uit de instelling of alleen of onder begeleiding te laten uitgaan. Het komt voor dat de verwijzing naar “wettelijke vertegenwoordiger” in dezen ontoereikend is, daar een bewindvoerder ook een bijstandsoopdracht kan vervullen. Tevens kan het begrip wettelijke vertegenwoordiger betrekking hebben op de advocaat van de betrokkene, om welke reden *supra* (nr. 6) wordt voorgesteld te spreken van “advocaat”.

Samengevat wordt dus voorgesteld om het begrip wettelijke vertegenwoordiger te schrappen en te vervangen door “advocaat” en “bewindvoerder”.

8. De OVB is voorstander van een **digitale verwerking van de gegevens** van patiënten die thans in voorzieningen nog in de papieren registers zijn vermeld. Dit uiteraard mits naleving van de GDPR. Zij wijst daarbij, net zoals de werkgroep WPG op de koppeling aan het centraal register beschermde personen. Een dergelijke koppeling komt zowel het werk van de bewindvoerders, als het werk van de vrederechters ten goede die voor alle informatie omtrent de beschermde persoon afhankelijk zijn van het CRBP.